

Udstillingen af Hornkvæg.

Foredrag af Inspektør Buus ved den 12te Landmandsforsamling.

Naar man gennemgaaer Udstillingen af Hornkvæg kan det ikke undgaaes, at Opmærksomheden maa fængsles af den store Forskjel, der er mellem Formerne, hvis Yderligheder ere repræsenterede af de store svære Korthornsdyr paa den ene Side og det lille letbyggede Anglerkvæg paa den anden; og mellem disse vil da alt det øvrige Kvæg finde sin Plads, snart hældende mere til Rjodkvæget, snart mere til Malkkvæget, for hvilke 2 Grupper hine Racer kunne siges paa en Maade at være de videst udviklede Repræsentanter. En direkte Sammenligning mellem Rjod- og Malkkvæg er ikke mulig; hver af Racerne ere højt udviklede, uden i Virkeligheden at stille hinanden i Skygge. Vel tildrager ved Udstillingen det store Rjodkvæg sig særlig Opmærksomheden ved sine mægtige Former, og stiller derved paa en Maade det fine og magre Malkkvæg noget i Skygge; men vi bør mindes, at ved hint se vi i selve det fremstillede Dyr hele det Produkt, det hidtil har leveret, samlet paa een Gang, medens vi for Malkkvægets Bedkommende ikke se noget til alt det Smør og Ost, det har ydet, og som for de bedste Anglerkøer endog kan løbe op til 300 *℔* Smør og en tilsvarende Mængde Ost aarlig; og tages dette med i Betragtning, saa kan selv dette letbyggede Kvæg endog taale en Sammenligning hvad selve Produkternes Masse angaaer.

Principerne for Bedømmelsen. For Malkkvæget bruges almindelig et Pointeringsystem for de enkelte Egenskaber, og derved bringes Dommerne til ikke at være ensidige, til ikke at lade en enkelt Egenskab faa en for overvejende Indflydelse paa Bedømmelsen. Men denne Pointering maa udføres med stræng Kritik, thi de Fordringer, vi bør stille til en

god Mælkefø, gaa ikke alle udelukkende i Retning af Mælkeproduktion, men flere af dem maa netop være de samme, som vi stille til Rjødsvæget. Ved Mælkeføvægets Bedømmelse maa der tages Hensyn 1) til Vegemshygningen, 2) til Mælkeorganernes Udvikling og 3) til Fordøjelses- og Handedrætsorganerne. Ved Rjødsvæget komme ogsaa det 1ste og 3die af disse Hensyn i Betragtning, og Fordringerne i saa Henseende maa være meget strænge, men istedetfor det 2det, eller Mælkeorganerne, bedømmes ved Rjødsvæget dets Muskeludvikling, for derefter at skjøne om det har Evne til at producere Rjød.

Vegemshygningen. For Mælkeføvæget er et kraftigt og velbygget Vegeme af stor Betydning, og det dels fordi jo mere Mælk der kræves, desto stærkere maa Koen være bygget for at kunne udholde det, uden at Vegemet nedbrydes, og dels fordi det ingenlunde er en uvigtig Sag, naar vi aarlig skulle udsætte hver 5te til hver 7de Ko, om de da kunne gaa ud af Besætningen med en Værdi af 80—100 Rdl. eller kun med det Halve. Nogle, der remontere deres Besætning ved Indkjøb, lægge ogsaa af disse Grunde en overordentlig Vægt paa Vegemshygningen, undertiden paa Mælkeevnens Beføstning, hvilket man for Brugsdyrs Bedkommende vel ikke kan sige noget imod, medens man ved Tillægsdyr ubetinget maa holde Principet rent og ikke gaa paa Afford med Mælkeevnen for at faa svarere og mere fjødrigt Kvæg. Men da ogsaa den ensidige Forfølgelse af Mælkeevnen uden Hensyn til Kroppbygningen har sine store Fare, er det et vigtigt Spørgsmaal, hvorvidt man bør gaa i sine Fordringer til Vegemshygningen uden at fordre enten for meget eller for lidt. Man vilde forlange for meget, hvis man krævede en saadan Fulendthed i Bygningen, at det baade havde stærkt udviklet Mælke- og Rjødovne, thi dette kan ikke naaes i en tilfredsstillende Grad saaledes at Dyrene paa en Gang levere billigere Mælk eller billigere Rjød end de eensidig udviklede Dyr ere istand til; men man vilde paa den anden Side kræve for lidt, hvis man kun tog Hensyn til Mælkeevnens stærke Udvikling og tog tilfælde med Vegemshygningen,

som den kunde blive; thi nægtes kan det ikke, at den oprindelige Anglerko har Legemsfejl, som let kunne udvikles videre ved kun at fremstynde Mælkeevnen; dens noget spidse og lette Bygning gjør den under mindre heldige Klimat- eller Foderforhold disponibel for Tuberkelsyge og andre Sygdomme. Den bør derfor søges givet en saa stærk Legemsbygning, at den vil være stærk nok til at bære saadanne Forhold. Vi maa altsaa ikke opgive det fine, rene og ædle Kvæg, der viser at Dyrene ere stærkt udviklede som mælkegivende, men vi maa ved Siden af Finheden kræve, at det har brede og dybe Former, og at den Spidsked, som det af Naturen har mod begge Ender er ændret. Fuldkommen Regelmæssighed i Bygningen kunne vi derimod ikke forlange af en stærkt udviklet Mælkeko, saaledes som hos Kjøddyret. Naar en trivelig Kalv opdrættes kraftig fra Fødslen af, da vil Dyret faa et kort og sluttet Legeme, saaledes som ved Kjødsvæget; Mælkesvæget vil ved lignende Pleje tage en lignende Udviklingsretning, men efter den første Kælning begynder Formen at forandres, Musklerne tabes, Dyret bliver mere langstrakt, aabent og kantet, og med Alderen fremtræder denne Form mere og mere og især jo bedre Køen malker. Derved fremkommer en Afbigelse mellem Fædsvæget og stærkt udviklet Mælkesvæg, men disse Legemsregelmæssigheder maa man se igjennem Fingre med ved Mælkesvæget, naar det blot har Bredde og Dybde.

Af Tegnene paa stærkt udviklede Mælkeorganer tages navnlig Hensyn til Over, Patter, Mælkeaarer, Mælkehuller, Aarenættet omkring Overet og Spejl. Af disse er Spejlet oprindeligt, med det fødes Kalven, medens de øvrige Mælketegn udvikle sig efterhaanden og fremtræde stærkest ved de fuldt udviklede Kø og strax efter Kælningen, hvor den da ogsaa maa bedømmes strengere end ved yngre Dyr eller længere fra Kælningstiden. Da disse Kjendetegns Udvikling giver en temmelig paalidelig Målestok for Mælkeevnen, ere de af allerstørste Vigtighed ved Bedømmelsen af en Mælkeko, men hos Tyre og Kvier, hvor de egentlige Mælketegn kun ere tilstede

som Antydninger, have vi af denne Klasse Kjendetegn kun Spejlet at holde os til ved Bedømmelsen, og skjønt vi endnu ikke kunne forklare os den rette Forbindelse mellem Spejlet og Mælkeevnen, saa maa vi dog tage det som en Kjendsgjerning, at et stort Spejl er et stærkt Tegn paa en udviklet Mælkeevne, og vi ledes dertil baade ved at undersøge anerkjendt gode Malkeracer, der altid have et stort Spejl, og ved af en Kvægflot at udtrække alle dem der malke godt, da ogsaa disse i Reglen gennemgaaende ville have et betydelig større Spejl end de daarlige Malkere. Dommerne have derfor lagt særlig Vægt paa Spejlet, navnlig hos Tyrene.

Angaaende Fordøjelses- og Aandedrætsorganernes kraftige Udvikling maa der navnlig sees hen til, om Dyret har en veldannet og rummelig Bug og et bredt og et dybt Bryst med hvælvede Ribben, man vil da ogsaa i Reglen finde, at et saadant Dyr har en blød og glindsende Hud. Disse Tegn ere fælles for Fede- og Malkekvæg og bør tillægges stort Værd. Naar et Dyr seer godt ud, og dog ikke vil malke eller trives tilfredsstillende, vil det i Reglen vise et haardt, stivt Haarlag og kun have en ringe Trivelighed og Fordøjelsesevne; hvor man derfor træffer disse Tegn, er man berettiget til at tvivle om dets Produktionsevne.

Jeg skal efter disse indledende Bemærkninger gaa over til at omtale de udstillede Dyr.

Anglerkvæget indtager baade ifølge det modte Antal og Godheden en fremragende Plads paa Dyrskuet. Det udmærker sig ved et fint Hoved, fine Horn, en fin og tør Benbygning, og de bedste af dem have tillige en god Bredde og Tybde, saa vi af det Hele faa et bestemt Indtryk af, at det er en forædlet Race, vi have for os. Malkeorganerne ere stærkt udviklede, og det glatte, fine Haarlag viser, at Kvæget, modtager en kraftig Ernæring; naar det desuagtet møder mager, ja siger dette os jo netop, at Mælkeproduktionen maa være stor, da den har tilegnet sig hele Ernæringen, thi Dyret kan ikke lægge Kjød paa sig, saalænge det malter saa stærkt.

Det er altsaa et rosende Skudsmaal vi i det Hele taget maa give Anglerkvæget, men vi maa ogsaa huske paa, at det, vi se her ved Skuet, om vi saa maa sige, er den forreste Spids af Landets Mælkebefættninger. Vel er Racen indført, men naar her findes saa meget og saa godt i Landet selv tillagt og opdrættet Anglerkvæg, som Tilfældet er, saa ere vi berettigede til at sige, at Racen nu har hjemme hos os. Det er paa den anden Side en bestemt udpræget Race, thi det er kun en ringe Brøkdelen af Anglerkøerne, der ere daarlige, og hderst saa ere helt flette, og derfor behøver man senere kun at skyde saa ud, naar man paa et Marked sammentjober Anglerkøer.

Men Opgaven er, at det Gode kan blive endnu bedre, og der er endnu ikke lidt at gjøre ved Anglerkvægets Udvikling. Smørudbyttet er som bekendt meget veylende, selv paa de fremmeligste Gaarde fra 120—180 *N*; dette hidrører ej blot fra den ulige Fodring, men tillige fra, at man ikke har taget Kvægets Mælkeevne rigtig i Brug. Hvorledes kunne vi nu forsøge denne? Dyret kræver ej blot en rigelig men tillige en regelmæssig Ernæring og Pleje; enhver Forstyrrelse heri vil foranledige et Tab, et Nedslag, som ikke atter vil kunne indvindes. Om Vinteren er man mere Herre over at kunne yde en saadan regelmæssig Forplejning end om Sommeren, og det er derfor rigtigt og naturligt, at man kommer hen til at lade Køerne fælve tidlig paa Vinteren. Men selv hvor dette gjøres, sejles der ofte ved at man henimod Foraaret jævnligen knapper af paa Foderet istedetfor at forsøge det, og Følgen deraf er, at Køerne komme paa Græs med et for ringe Mælkeudbytte, som da kun vanskelig eller delvis kan bringes op, og derfor gjælder det om ved en regelmæssig Pleje og Fodring ogsaa gennem Foraaret at bevare den rigelige Mælkeproduktion indtil Græstiden.

Valget af Tillægsdyr er særlig vigtigt. Dyret skal nemlig ikke blot i sig selv være godt eller se godt ud, men man maa ogsaa vide, om det tillige giver et godt og konstant Afkom; hvoraf en Stamme kan dannes. — Ogsaa Udviklingen under

Opdrætningen er meget vigtig, men her er der 2 Farer, som let løses, nemlig enten en for rigelig Ernæring, der for stærkt vil udvikle Kjødeevnen, saa at Mælkeevnen ej senere kan trænge den tilbage, hvorfor Dyrene maa kasseres som Mælkeføer i en ung Alder, udsættes og fedes, og dette er en Fejl, der ikke blot begaaes af Begyndere, men ogsaa af Andre; — eller ogsaa, hvad der er almindeligere, hdes der Opdrættet en for knap Ernæring, eller man lader det kælte for tidlig af Frygt for at Kjøduddviklingen ellers skal blive for stærk, og i begge Tilfælde erholdes der kun svagt og spidst Kvæg. Hvorvidt man skal lade Kvierne kælte første Gang i 2det eller 3die Aar, maa bestemmes efter deres Udvikling, thi kun hvor man kan lede denne saaledes, at de voxe uden at sætte Kjød, bør man lade dem gaa til det 3die Aar. Der famles endnu meget i dette Punkt, Ingen kan rose sig af at vide fuld Bested, og Sagen fortjener den fuldeste Opmærksomhed, da den har saa stor Indflydelse paa Godheden af den vordende Kobesætning.

Af de udstillede Tyre af Anglerracen skal først omtales Tyre over 2¹/₂ Aar.

En 11-aarig Tyr fra Durupgaard, der er et bestemt Bevis for at Finheden kan være forenet med en meget vel udviklet Krop, stor Bredde og en betydelig Dybde, og den fortjener saa meget mere Opmærksomhed, som den har haft en saa stor Indflydelse paa den Stamme, den tilhører. Den æfter ikke Præmie; disse uddeltes saaledes:

1ste Pr. 2: Kronprinsens Præmie, 100 Rdl., for Tyr „Bakkebolle“, tillagt paa Gunderslevholm, tilhørende H. Hansen, Bakkebolle ved Bordingborg. Den har et overordentlig bredt og fladt Kryds, men uden mistænkelig Muskeludvikling i Retning af Kjødkvæg.

2den Pr., 70 Rdlr., for Tyr „Tordenstjold“; tilhører Forpagter Blædel, Vilhelmsborg, Afsens. — Den er meget fin, har et bredt Kryds og et i Forhold til Størrelsen dybt og bredt Bryst.

3die Pr., 40 Rdl., for Tyr „Nr. 1“; tilhører Statsr.

Tesdorpf. — Det er en i alle Henseender normal udviklet og meget lovende ung Tyr fra Gjedsergaard.

4de Pr., 25 Rdl., for Tyr „Skjold“; tilhører Lehnbaron Reek-Thott, Gaunø. Den er tillagt paa Gunderslevholm og har et dybt og bredt Bryst.

5te Pr., 20 Rdl., for en Tyr tilhørende Lehnsgreve Moltke, Bregentved. — Den gjør et overmaade godt Indtryk; at den ikke har faaet nogen højere Præmie, hidrører fra at dens Brysts Dybde i Forhold til Kroppen ikke kan maale sig med den forsgaaende.

6te Pr., 15 Rdl. (Tillagspræmie), for en Tyr „Zens“, tilhørende Fru Andersen, Bellinge.

7de Pr. (Tillagspræmie), for Tyr „Nr. 1“ fra Gjedsergaard. (Udbetaltes ikke, da Udstilleren har faaet 3die Pr.)

Dommerkomiteen har endvidere fremhævet som præmieværdige alle de Tyre, den maatte anse for fortrinlige Tillagsdyr, og som saadanne navnes Nr. 29 i Kataloget, tilh. Forp. Streckenbach, Nøjsomhed; Nr. 21, tilh. Prop. Beckmann, Ejegod; Nr. 28, tilh. Gaardm. E. Hansen, Børsted; Nr. 14, tilh. Kamrd. Andersen, Gunderslevholm; Nr. 19 og 20, tilh. Forpagter Stampe, Skjærringe, og Nr. 23, tilh. Forp. Hansen, Corfeliø. — Ved de øvrige Tyre, der ikke ere omtalte, har der været en eller anden fremtrædende Mangel tilstede, snart det spidse Kryds, snart de flade Ribben, snart et mangelfuldt Spejl eller noget af forskjellige Mangler forenet.

Tyre fra 1—2¹/₂ Aar vare mindre godt repræsenterede end de ældre. Præmierne fordeltes saaledes:

1ste Pr., 30 Rdl., for Tyr „Frik“ IV., tilhører Forp. Hansen, Corfeliø. — Det er en stærkt udviklet Tyr, som der vel er en Del at udsætte paa, f. Ex. et vel grovt Hoved, men dog ikke i den Grad, at man har havt Betænkelse ved at give den 1ste Pr.

2den Pr., 20 Rdl., for Tyr „Bruno“, tilhører Forp. Neergaard, Fuglebjerggaard. — Den er fin, men regelmæssig og veludviklet i Forhold til sin Alder.

Af de øvrige unge Tyre skal jeg endnu nævne en, der er udstillet af S. Skaaning i Rådsted, og som har et veludviklet Legeme men en mindre blød Hud og et mangelfuldt Spejl. Den har ej faaet Præmie men hæderlig Dmtale. De øvrige unge Tyre ere enten temmelig spinkle, eller, naar de ere større og anseeligere, ere de som oftest flade af Ribben. Dog maa det ikke glemmes, at Bedømmelsen let kan blive for stræng af unge Dyr, der ere drevne stærkt frem, og som falde meget sammen ved at staa paa et Dyrskue.

Køer under 12 Aar. Det synes, at Dommerkomiteen for disse har fulgt samme Principer og stillet samme For=dringer som Dommerne for Tyrene. I dette Hold findes en Ko, Katalog Nr. 80, tilhørende Etatsr. Tøsdorpf, der har ganske ualmindelig stærkt udviklede Mælkeorganer, og som viser, at en fin Kropbygning godt kan forenes med Bredde og Dybde, og at en fin Ko uagtet sin overordentlige Mælkendelse kan bevare sin Sundhed og Kraft. Den æfter ifølge Ejerens Begjæring ikke Præmie, men fortjener en særdeles hædrende Dmtale*).

1ste, 2den og 3die Præmier for 3 Køer tilhørende Etatsr. Tøsdorpf, men da disse Dyr ere præmierede i en af Sam=lingerne, kunne disse Præmier ikke udbetales.

---

*) Ifølge Kataloget har Koen i den bedste Tid malket 29 Potter Mælk daglig. Den er født 1863, Fader: en Tyr paa Gjedsergaard, Moder: en Ko fra Angel. Den er tillagt og opdrættet af Skolelærer Petersen i Gjedesby og senere kjøbt af en Husmand, der ikke turde beholde den af Frygt for, at den skulde faa Mælkeseber.

Blandt de andre af Etatsr. Tøsdorpf udstillede smukke Køer, skulle vi efter Kataloget hidsette følgende om „Nr. 27“. Den er af Angler=Race, 12½ Aar gammel. Forældre af Durupgaards Stamme. Tillagt og opdrættet af Ejeren; fremstilles uden at konkurrere til Præmie. Den blev præmieret ved den 11te Landmandsforsamling. Mælkendbyttet som 3 Aars Kvie i 1863 var = 5250 *℔*, i 1864 = 6932 *℔*, i 1865 = 8584 *℔*, i 1866 = 9810 *℔*, i 1867 = 10,234 *℔*, i 1868 = 9215 *℔*, i 1869 = 10,481 *℔*, i 1870 = 8403 *℔* (Koen var syg 4 Uger i Sommerens bedste Tid) og i 1871 = 9380 *℔*.

4de Pr., 20 Rdl., for No „Nr. 49“ tilh. Forp. Holm, Rosenlund.

5te Pr., for No „Nr. 12“, tilh. Etatsr. Tesdorpf.

6te Pr., 10 Rdl., for No „Nr. 37“, tilh. Fru Andersen, Bellinge.

7de Pr., 10 Rdl., for No „Nr. 1“, tilh. Gaardm. Skefte, Vesterborg.

8de Pr. for en No, tilh. Forp. Streichenbach, Nøjsomhed.

Rvier fra 1—2^{1.2} Aar. De bedste af disse findes i Samlingerne og bedømmes og premieres der. For enkelte Rvier uddeltes:

1ste Pr., 30 Rdl., Skovridder Bjørn, Hallerup.

2den Pr., 20 Rdl., til Opsynsmand H. Andersen, Ryfjøbing p. F.

3die Pr., 10 Rdl., til Godsejer Meincke, Skovnæs.

Ogsaa her er de samme Principer fulgt af Dommerkomiteen. Man har indvendt imod den, der fik 1ste Pr., at dens Hud er for tyk; man behøver ikke at være bange for om Huden under Opvæksten er noget tyk, naar den blot er blød. De fleste af de øvrige enkeltudstillede Rvier have paa Grund af for tidlig Rælving i 1½ Aars Alderen et for svagt udviklet Legeme.

Samlinger af Anglerkvæg. Ved Bedømmelsen af disse kommer et nyt Moment i Betragtning foruden Individernes Godhed, nemlig deres Egalitet; Samlingerne skulle ikke blot afgive en Maalestof for Besætningens Godhed, men fornemmelig for dens Konstanthed og Opdrætningens Sikkerhed. Men for at give større Lejlighed til at se, hvorledes en saadan Samling skulde se ud, har man ved Siden af Holdet „Samlinger af eget Tillæg eller Opdræt“ dannet et andet Hold „Samlinger af ren Race“, i hvilket altsaa sammenkjøbte Samlinger kunne fremstilles. Men højest glædeligt er det, at de af eget Tillæg overgaa de sammenkjøbte.

Samlingerne have overgaaet Forventningerne, ihvorvel de naturligtvis ikke ere uden Mangler; men at danne en saadan fuldkommen egal Samling af 1 Tyr og 5 Køer er

ingenlunde let, især saalænge vi endnu maa sige, at Opdrætningen er af ung Dato. Uagtet Samlingerne fortrinsvis bestaa af ældre Køer, er Egaliteten dog i de fleste Tilfælde noget forstyrret ved 1 eller 2 af de udstillede Individider; selv med den Samling fra Durupgaard, som har faaet den første Præmie (Kongepremie, 200 Rdl.), er dette Tilfældet, en af Køerne afviger noget i sin Bygning, en anden ved sit uregelmæssige Spejl. Samlingen fra Gjedsergaard er vel ikke saa stærkt udviklet, fordi den bestaaer af yngre Dyr, og derfor har den blot faaet 2den Pr., men den er mere egal, uagtet to af de udstillede Køer ere Kvier, der have kælvet 1ste Gang. Af de øvrige Samlinger af eget Tillæg tilkjendes:

3die Pr., 50 Rdl., til Forp. Jørgensen, Søllestedgaard.

4de Pr., 25 Rdl., til Forp. Plenge, Hardenberg, og hædrende Dmtale til Forp. Neergaard, Fuglebjerggaard.

Af Samlinger af ren Race, men ikke af eget Tillæg, tilkjendes 1ste Pr. til Etatsr. Tesdorpf, men ifølge Ejerens Begjæring udbetaltes den ikke.

2den Pr., 75 Rdl., til Jagerm. Hillerup, Ny Kirstineberg.

3die Pr., 40 Rdl., til Forp. Streckenbach, Nøjsomhed.

4de Pr., 20 Rdl., til Prop. Schulze, Dalbygaard.

Klassen for Malkekøer af andre inden- og udenlandske Racer er en stor uensartet Samling, hvori vi træffe Ayrshire-, Hollandsk-, Breitenburger-, Telemarks Kjøer og Blandinger af Angler med sjællandsk, fynsk og forskellige andre Racer; men derimod savne vi en Repræsentation af Dernes oprindelige gamle Kjøerstammer, og dette maa meget beklages. Vi vide, at vort gamle Malkekjøer her paa de frugtbare Der sædvanlig havde en stærkt udviklet Malkekøerne, men at dets Bygning var spids og uheldig, og Legemsudviklingen trykket ved mager Ernæring. Det var imidlertid ved Ernæring og Pleje betydelig forbedret og afgav mange udmærkede Køer. Det har dog ikke kunnet taale Konkurrencen med Anglerkøerne, og da det nu slet ikke mødte ved Dyrskuet og Anglernes Overlegenhed er anerkjendt, saa tyder dette hen paa, at det dels er

fortrængt af Anglerkvæget, dels er gaaet op i dette ved Krydsning med Angler=Tyre, hvortil det ogsaa i fortrinlig Grad egnede sig. Af denne Klasse skal jeg navnlig fremhæve en smuk Samling af Breitenburger=Racen, udstillet af Etatsr. Tesdorpf, og som ogsaa erholdt den eneste for Samlinger i i denne Klasse udsatte Præmie (100 Rdl.). Breitenburgerkvæget har udmærket sig ved en stærk Udvikling af Malkeorganerne og ere sikkert meget malkerige Køer, men det er ikke rent udpræget, thi det har samtidig en bred, dnh og fjødsfuld Bagkrop. Det holdes som en Stamme paa Botøgaard, bestemt til ved Krydsning at give Tyr til Fedning. De øvrige Præmier i denne Klasse faldt saaledes:

Tyre over 2¹/₂ Aar:

1ste Pr., 100 Rdl., Tyr „Potterson“, tilh. Gaardm. Gad, Søndermarksgaard.

2den Pr., 50 Rdl., Tyr „Walter Scott“, tilh. Gaardm. J. Sørensen, Østerby.

3die Pr., 25 Rdl., Tyr „Niels“, tilh. Propr. Møller, Suserupgaard.

4de Pr., 20 Rdl., Tyr „Bakewell“, tilh. Gaardm. S. Nielsen, Beddum.

5te Pr., 15 Rdl., en Tyr tilh. Propr. Bockmann, Ejegod.

6te Pr., 10 Rdl., en Tyr tilh. Gaardm. R. Rasmussen, Højby.

Tyre fra 1—1¹/₂ Aar:

1ste Pr., 30 Rdl., en Tyr tilh. Gaardfæster Madsen, Sophiendal.

2den Pr., 20 Rdl., en Tyr, tilh. Forp. Blædel, Bihelmsborg.

Køer under 12 Aar:

1ste Pr., 60 Rdl., en Ko tilh. Gaardm. L. Hansen, Ryslinge.

2den Pr., 30 Rdl., en Ko tilh. Gaardm. H. Piil, Tunnerup.

3die Pr., 15 Kdl., en Koe tilh. Gaardm. H. Skafte, Bjørup.

Kvier fra 1—1½ Aar:

2den Pr., 20 Kdl., en Kvie tilh. Gieutn. Recke, Nærumgaard.

3die Pr., 15 Kdl., en Kvie tilh. Gaardm. S. Sørensen, Østerby.

Det jydskke Kvæg er meget vanskeligere at karakterisere, da det er saa forskjelligartet, fordi det kun er en lidet udpræget og lidet forædlet Race. I Almindelighed har den grovt Hoved, Hals og Krop, er lavbenet, har en tyk men ofte blød Hud; Mælkeorganerne ere meget ulige udviklede. Det er let at holde Kjødet paa de jydskke Køer, de malle det ikke af sig. De udvikle sig snart i Retning af Kjødkvæg, snart i Retning af Mælkekvæg.

Det jydskke Mælkekvæg er udmærket repræsenteret paa dette Dyrskue; her er en saa smuk Samling af fine, velbyggede og som Malkerace tydelig udprægede Tyre, at jeg aldrig før har seet den saa smuk, thi der er næsten ikke et daarligt Dyr tilstede, og det fortjener særdeles Paaskjønneelse, at man ikke har skyet Vanskelighederne med at sende dem saa langt bort fra Hjemmet. — Køerne staa derimod en Del tilbage; vel er der ikke noget væsentligt at udsætte paa deres Bygning, men Mælkeorganerne ere ikke stærkt udviklede, hvilket især tydeligt vil vise sig ved at sammenligne disse Køer med Anglerkøerne. Naar der imidlertid tages Hensyn til den lange Vej disse Køer have havt her til Mødet, maa vi sige, at ogsaa de jydskke Mælkekøer ere godt repræsenterede, og sees der da tillige hen til de udmærkede Handyr, saa vidner Skuet her om Muligheden af at kunne danne en fortrinlig Besætning af jydskke Mælkekøer. Man maa imidlertid ikke i saa Henseende lade sig blænde og tro at Opgaven er let; tvertimod, de fremragende Dyr ere sjældne, og kjøber man paa et Marked en Samling af jydskke Køer for deraf at danne sig en god Kobesætning, saa maa man være

forberedt paa inden lang Tid at maatte vrage Halvparten eller endog $\frac{2}{3}$ Dele af dem. Dernæst er det jydsk Kvæg meget lidt tilbøjelig til at rette sig efter Forholdene; medens Anglerkvæget er meget højeligt, er dette ingenlunde Tilfældet med hint; det jydsk Kvæg vil nødigt lade sig tvinge ud over sine Grænser og vil nødigt voxe hurtig. Opdrættes baade Angler og jydsk Kvæg paa samme Græsning, have de første næsten altid Fortrinet og tilmed modnes de hurtig, medens de jydsk Kvæg først naa deres fulde Udvikling ved den 3die eller 4de Kalv. Den samme langsomme Udvikling gjør sig ogsaa gjældende ved det jydsk Rjødqvæg; ogsaa dette udvikles og modnes sent og langsomt.

Alt dette hidrører fra, at det er en kun lidet forædlet Race, og det Spørgsmaal paatrænger sig derfor, om man skal gaa den langsommere Vej og selv danne sig en Stamme af jydsk Kvæg, eller om man skal kjøbe Anglerkvæg og af dette danne sig en Stamme. Dette er et overordentlig vigtigt Spørgsmaal; Nogle holde paa det jydsk Kvæg, Andre — navnlig i det sydøstlige Jylland — holde paa Anglerkvæget. Dette er endog ført til det nordvestlige Jylland, Sjørring Sø, og har selv under disse barskere Vejrforhold bevaret sin overlegne Malkeevne. Jeg vilde dog være meget betænkelig ved i Almindelighed at tilraade at forlade det jydsk Kvæg. Bistnok gives der udstrakte Egne i Jylland, saa frugtbare, saa milde og i en saadan Kultur, at en helt udviklet Anglerbesætning strax vilde føle sig hjemme og yde en rigelig Produktion. Jeg vilde under saadanne Forhold ubetinget tilraade at tage Anglerkvæg, som den Besætning der strax giver et godt Udbytte; det, at begynde forfra for at danne en Stamme af jydsk Kvæg, kunde vel være en smuk patriotisk Opgave, men økonomisk rigtig er den ikke. Ganske anderledes forholder det sig dog i den langt overvejende Del af Jylland, hvor Jordens Kultur langt fra har naaet det Standpunkt, at man med Sikkerhed kan modtage en højt forædlet Malkeevne; navnlig have Græsmarkerne i en længere Aarrække vist sig saa usikre, at rigtmalkende Angler-

Køer vilde være meget vanskelige at holde vedlige; skulde de af og til lide periodisk Mangel, ville de snart tabe deres Fortrin. Har man derfor ikke fremfor alt paalidelige Græsmarker, saa skal man være varsom med at indføre fremmede forædlede Racen, og i det nordlige Jylland vil man i de allerfleste Tilfælde kunne være tjent med de Besætninger af jydsk Kvæg, som man kan faa paa Stedet; thi Udvalget er stort, og Kjøb og Salg gaaer let, selv om man endog for at gennemføre nogenlunde store Fordringer til Besætningens Produktionsevne skal udflyde de to Trediedele af en Besætning, saa kan Omsætningen dog gøres uden store Tab, og man vil paa denne Maade og navnlig ved regelmæssig Fodring og Pleje i Løbet af en kort Arrække kunne skaffe en Besætning saa god, at man ikke kan staa sig ved at købe sit Indskud, men er bedst tjent med at lægge til selv; men det jydsk Kvægs virkelige Egenstaber ere saa blandede og saa upaalidelige, at man ogsaa som Opdrætter maa opleve adskillige Skuffelser, hvilke dog ikke maa afstrække; thi kun ved Selvopdræt til eget Brug sikrer man sig en god Besætning, der gaaer fremad med Ejendommens almindelige fremadgaende Kultur; jeg har ingen Tillid til de Forhaabninger, man nærer om Kreaturbesætningernes Forbedring, naar man ikke først har anerkjendt Selvtillæg til eget Brug som en nødvendig Betingelse for at bevare og udvikle det som man har.

Hvad det jydsk Kjødkvæg angaaer, har man tænkt paa at forbedre det ved Krydsning med Rorthorn, der vel er en af de bedste Kjødracer, der findes. Af dette er der her ved Mødet udstillet 4 Tyre, som alle udmærke sig ved de forholdsvis fine Horn, fint Hoved, kort Hals og fine Lemmer, hvilket alt tyder hen paa en højt forædlet Race. Desuden have de et overordentlig bredt og dybt Bryst, Bubladerne drives langt fra hinanden og give Plads for en bred Manke. De have en stor Bredde over Lænd og Kryds, brede og dybe Laar, og Muskelsystemet er i det Hele taget saa udviklet, at det fylder alle Huller paa Dyret, der ligesom ere udstoppede og belagte med

et tykt Lag Kjød. Da nu tilmed Bughulen er lille i Forhold til Kroppen, saa giver Korthornet ved Slagtningen kun en ringe Mængde Affald. Ogsaa af den jydsk Kjødrace findes der udmærkede Individuer, men Hovedet er for grovt og svært, og de ere i det Hele taget for lette og for lidt udviklede. Da de fleste af dem imidlertid ere unge Dyr, og det jydsk Kvæg først sent udvikles, saa kunne vi maasse have Haab om næste Gang at se de her nævnte Anfer for en Del hævede; men i hvert Fald vise de ved Sammenligning med Korthornet en for langsom og sen Udvikling. Se vi nu hen til den bekjendte Tyr fra Mandrup, der nu er 9 Aar, som har sin fulde Udvikling, har taget Kongepremie ved de tvende foregaaende Landmandsforsamlinger og har erholdt 3die Præmie, altsaa anerkjendt som et af de bedste Kjøddyr af jydsk Race, som Sjælland ejer, saa har den vel et bredt og dybt Bryst, en bred Manke, et bredt fladt Kryds og dybe Laar, og lader forsaavidt med Hensyn til sin Bygning kun meget lidt tilbage at ønske; men vi se tillige, at Kjøduviklingen ikke har været ret stor, at Bvbladene ere nøgne, at Ribbenene ere nøgne, at Bommen er stor, at Hoved og Hals ere store, og at den derfor ved Slagtning vil give meget Affald. Det kan imidlertid kun være saaledes efter den Maade, hvorpaa Opdræt hidtil har fundet Sted, idet Dyrene vandre fra Haand til Haand under Opvæksten. At dette er uheldigt begynder man imidlertid at indse, og en efter en anden begynder at forlade dette System, og ved at benytte Selvtillæg til Fodning vil der kunne gøres ikke ringe Fremstridt. — Endnu skal jeg gøre opmærksom paa, at næsten alle Tyrene blandt det jydsk Kjødkvæg stamme fra det nordvestlige Sjælland, der saaledes maa ansees for Kjødracens eneste og virkelige Hjem.

Til det jydsk Kvæg uddeltes følgende Præmier:

Jydsk Malkkvæg, Tyre over 2¹/₂ Aar:

Kronprinsens Pr., 100 Rdl., Tyr „Garibaldi“, Gaardm. S. Nielsen, Beddum.

2den Pr., 50 Rdl., Tyr „Langfjær“, Gaardm. Poulsen, Svallose.

3die Pr., 25 Rdl., Tyr „Apis“ Propr. Poulsen, Dalsgaard.

4de Pr., 20 Rdl., Tyr „Breilev“, Propr. Tutein, Høgholt.

5te Pr., 15 Rdl., Tyr „Knud“, Forp. Søtoft, Stensballegd.

6te Pr., 10 Rdl., Tyr „Stærkfjær“, Prop. Poulsen, Stærkfjærgaard.

Tyre fra 1—2½ Aar:

2den Pr., 20 Rdl., Tyr „Kren“, Forp. Bedt, Balslillegd.

Køer under 12 Aar:

2den Pr., 30 Rdl., til Forp, Terndrup, Clausholm.

3die Pr., 15 Rdl., til Prop. Brinck-Seidelin, Mørkthøjd.

Kvier fra 1—2½ Aar:

1ste Pr., 30 Rdl., til Gaardsfæster A. Winther, Østerhaab.

Samlinger af eget Tillæg eller eget Opdræt:

Kongepremien, 150 Rdl., til Forp. Terndrup, Clausholm.

2den Pr., 75 Rdl., til Gaardsfæster A. Winther, Østerhaab.

Samlinger af ren Race:

2den Pr., 50 Rdl., til Grev F. Reventlow, Pederstrup.

Jydsf Kjødsvæg, Tyre:

Kongepre., 100 Rdl., en Tyr, tilh. Grev Knuth, Knuthenborg.

2den Pr., et Sølvbæger, Tyr „Kronborg“, tilh. et Afkieselskab i Skivum.

3die Pr., 50 Rdl., en Tyr tilh. Prop. Duchwald, Mandrup.

4de Pr., 25 Rdl., Tyr „Claus“, tilh. Tvergaard, Næsborggd.

5te Pr., 20 Rdl., en Tyr tilh. S. Jacobsen, Nedergaard.

6te Pr., 15 Rdl., Tyr „Thor“, tilh. Forp. Odum, Gundestrup.

Køer under 12 Aar:

1ste Pr., 60 Rdl. til Kjøbmand Benzou, Stubbekjøbing.

2den Pr., 30 Rdl., til Møllejer Trolsdahl, Graa Mølle.

3die Pr., 15 Rdl., til Propr. B. Seidelin, Mørkthøjd.

Hædrende Omtale til Etatsr. Tesdorpf.

Til Kjødsvæg af andre inden- og udenlandske Racer uddeltes følgende Præmier:

Tyre:

1ste Pr., et Sølvbæger, Tyr „Nr. 3 Skomrock“, Etatsr. Tesdorpf.

2den Pr., 50 Rdl., Tyr „Nable“, Propr. Petersen, Dalbygaard.

En ualmindelig smuk, hvid, ægte Korthornstyr, tilhørende Ritmester Staal v. Holstein, Heagaard i Halland, kom for sent til at blive bedømt.

Køer under 12 Aar:

1ste Pr., 60 Rdl., Ko „Berta“, Propr. Petersen, Dalbygd.

Hædrende Dmtale til Prop. Breinholdt, Bodumbisgaard.

Til Samlinger af Ungkvæg af eget Tillæg og Opdræt, af ren Race, uddeltes:

1ste Pr., 70 Rdl., til Forp. Hansen, Corfelige.

2den Pr., 50 Rdl., til Forp. Terndrup, Clausholm.

Hædrende Dmtale til Vægern. Friderichsen, Kjarstrup.

Til Fedt Slagtekvæg uddeltes følgende Præmier:

Stude under 6 Aar:

1ste Pr., 100 Rdl., til Propr. N. & S. la Cour, Skærfsø.

2den Pr., 75 Rdl., til Propr. Buchwald, Mandrup.

3die Pr., 40 Rdl., til Etatsr. Tesdorpf.

4de Pr., 30 Rdl., til Rjøbm. Broge, Aarhus.

Tyre og Bøller:

2den Pr., 25 Rdl., Propr. Breinholdt, Vestervig Nedergd.

Køer og Kvier:

1ste Pr., 50 Rdl., Rjøbm. Benzon, Stubbekjøbing.

2den Pr., 30 Rdl., til Etatsr. Tesdorpf.

3die Pr., 20 Rdl., til Prop. Henriksen, Skovgaard.